

WayScience

10th International Scientific and
Practical Internet Conference

«Modern Movement of Science»

WayScience

X Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція

«Сучасний рух науки»

Редакція Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience»

Матеріали подані в авторській редакції. Редакція журналу не несе відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.

Сучасний рух науки: тези доп. X міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 2-3 квітня 2020 р. – Дніпро, 2020. – Т.1. – 811 с.

(Modern Movement of Science: abstracts of the 10th International Scientific and Practical Internet Conference, April 2-3, 2020. – Dnipro, 2020. – P.1. – 811 p.)

X міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» присвячена головній місії Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience» – прокласти шлях розвитку сучасної науки від ідеї до результату.

Тематика конференцій охоплює всі розділи Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience», а саме:

- державне управління;
- філософські науки;
- економічні науки;
- історичні науки;
- юридичні науки;
- сільськогосподарські науки;
- географічні науки;
- педагогічні науки;
- психологічні науки;
- соціологічні науки;
- політичні науки;
- інші професійні науки.

РОЛЬ РОДИНИ У ПІДВИЩЕННІ РІВНЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Воляннюк Анастасія Сергіївна

Херсонський державний університет, аспірантка кафедри педагогіки

дошкільної та початкової освіти,

ORCID 0000-0002-2890-4787, sviderskayastasya@gmail.com

Для дітей молодшого шкільного віку навчання стає провідною діяльністю, яка вимагає вольових та інтелектуальних зусиль з боку дитини, певної організованості, дисципліни. Для того, щоб вдало використати наявні в учня резерви, необхідна систематична спільна робота вчителя у школі та батьків удома для єдиної мети – навчити дитину вчитися. Мотивація на цьому етапі є одним з найважливіших компонентів навчання та фундаментом для здійснення подальшого всебічного розвитку особистості.

Розглянемо детальніше поняття «мотив» та типи мотивів. Мотив – це внутрішнє спонукання особистості до певного виду діяльності, що пов'язане із задоволенням певної потреби [2]. Тобто, мотивація є провідним фактором регуляції активності особистості, саме тому вона становить інтерес і для педагога, і для батьків. Неможливо налагодити ефективну педагогічну взаємодію з дитиною без урахування особливостей її мотивації.

Науковці визначають дві групи навчальних мотивів:

1. пізнавальні (пов'язані зі змістом навчальної діяльності і процесом її виконання);
2. соціальні (пов'язані з різними соціальними взаємодіями школяра з іншими людьми) [1].

На прояви обох груп навчальних мотивів може впливати як вчитель, так і родина учня. Розглянемо детальніше кожен групу мотивів та роль сім'ї у процесі їх формування.

Пізнавальні мотиви включають:

1) широкі пізнавальні мотиви, що складаються в орієнтації школярів на оволодіння новими знаннями. Прояв цих мотивів в освітньому процесі: реальне успішне виконання навчальних завдань; позитивна реакція на підвищення вчителем складності завдання; звернення до вчителя за додатковими відомостями, готовність до їх прийняття; позитивне ставлення до не обов'язкових завдань;

2) навчально-пізнавальні мотиви, що складаються в орієнтації школярів на засвоєння способів добування знань. Їх прояви: самостійне звернення школяра до пошуку способів роботи, рішення, до їх порівняння; повернення до аналізу способу вирішення завдання після отримання правильного результату; характер питань до вчителя і питання, які стосуються пошуку способів і теоретичного змісту; інтерес при переході до нової дії, до введення нового поняття; інтерес до аналізу власних помилок; самоконтроль в ході роботи як умова уваги і зосередженості;

3) мотиви самоосвіти, які складаються в спрямованості школярів на самостійне вдосконалення способів добування знань. Їх прояви: звернення до вчителя і інших дорослим з питаннями про способи раціональної організації навчальної праці та прийоми самоосвіти, участь в обговоренні цих способів; всі реальні дії школярів по здійсненню самоосвіти (читання додаткової літератури, відвідування гуртків, складання плану самоосвіти і т. д.).

Соціальні мотиви включають:

1) широкі соціальні мотиви, що складаються в прагненні отримувати знання на основі усвідомлення соціальної необхідності, відповідальності. Прояви цих мотивів: вчинки, які свідчать про розуміння школярем загальної значимості навчання, про готовність поступитися особистими інтересами заради суспільних;

2) вузькі соціальні, так звані позиційні мотиви, що складаються в прагненні зайняти певну позицію, місце у відносинах з оточуючими, отримати їх схвалення, заслужити у них авторитет. Прояви: прагнення до взаємодії і контактів з однолітками, звернення до товариша в ході навчання; намір з'ясувати ставлення товариша до своєї роботи; ініціатива і безкорисливість; кількість і характер спроб передати товаришеві нові знання і способи роботи; відгук на прохання товариша про допомогу; прийняття і внесення пропозицій про участь в колективній роботі; реальне включення в неї, готовність взяти участь у взаємоконтролі. Різновидом таких мотивів вважається мотивація благополуччя, що виявляється в прагненні отримувати тільки схвалення з боку вчителів, батьків і товаришів;

3) соціальні мотиви, звані мотивами соціального співробітництва, що складаються в бажанні спілкуватися і взаємодіяти з іншими людьми, прагненні усвідомлювати, аналізувати способи, форми свого співробітництва і взаємин з учителем і товаришами по класу, удосконалювати їх. Прояв: прагнення усвідомити способи колективної роботи і вдосконалити їх, інтерес до обговорення різних способів фронтальної і групової роботи в класі; прагнення до пошуку найбільш оптимальних їх варіантів, інтерес до перемикавання з індивідуальної роботи на колективну і назад. У формуванні мотивів навчання значну роль відіграють словесні підкріплення, оцінки, що характеризують навчальну діяльність учня. До негативних оцінок відносяться зауваження, заперечення, осуд, до позитивних – згода, схвалення, підбадьорення. Кожен її вид певним чином впливає на вчення і в цілому на особистість учня. Так, відсутність оцінки дезорієнтує, змушує будувати власну самооцінку не на основі об'єктивної оцінки, а на основі суб'єктивного тлумачення ставлення до нього [3].

Вчитель у співпраці з батьками має спиратися на види мотивів, які переважають у школярів або, навпаки, сформовані недостатньо. Проаналізувавши вище зазначені мотиви, ми визначили загальні рекомендації

для родини щодо підвищення рівня навчальної мотивації дітей молодшого шкільного віку:

1. Вчіть дитину відповідальності у прийнятті рішень та результатах її діяльності. Головна соціальна роль дитини молодшого шкільного віку – роль учня, який має розуміти, що від ставлення до навчання залежить подальша успішність.

2. Навчайте дитину правильно обирати мету своєї діяльності з точки зору «Навіщо це потрібно саме мені, а не батькам та вчителю? Чого саме я хочу досягнути та що для цього я можу зробити зараз?»

3. Разом з дитиною аналізуйте її діяльність, завжди наголошуйте на її досягненнях, навіть якщо вони незначні, заохочуйте дитину до успішного навчання. Таким чином Ви допоможете досягти нових позитивних результатів.

4. Реагуйте правильно на помилки вашої дитини: не засуджуйте, а допомагайте вчитися долати труднощі, це формує впевненість в своїх можливостях та здібностях, підвищує самооцінку.

5. Вчіть дитину не просто навчатися, а отримувати задоволення від процесу та результатів виконаної роботи.

6. Навчайте дитину не боятися труднощів. Нехай вона відчуває, що Ви завжди готові прийти їй на допомогу.

7. Поясніть дитині, що запитувати – не соромно. У випадку, коли щось стало незрозумілим, краще завжди ще раз ознайомитись з матеріалом, перепитати у дорослих.

8. Завжди пояснюйте дитині причини Ваших вимог та вимог вчителів, навчіть поважати педагогів.

Рекомендації щодо підвищення рівня мотивації до навчання слід надавати відповідно до особливостей класу, до взаємин окремих дітей з родинами, до провідних навчальних мотивів учнів.

Отже, мотивація є важливим компонентом навчання, а роль сім'ї у підвищенні її рівня є не менш вагомою, ніж роль вчителя. Існують дві групи навчальних мотивів: пізнавальні (пов'язані зі змістом навчальної діяльності і

процесом її виконання) та соціальні (пов'язані з різними соціальними взаємодіями школяра з іншими людьми). На прояви обох груп навчальних мотивів може впливати як вчитель, так і родина учня. Спираючись на види мотивів, які переважають у школярів або, навпаки, сформовані недостатньо, вчителю доцільно надавати батькам рекомендації щодо підвищення рівня мотивації до навчання. Ефективна та систематична співпраця педагогів і родини зумовлює формування стійких мотивів та, відповідно, підвищення успішності учнів.

Список літератури:

1. Гунько К. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності як педагогічна проблема / К. Гунько // Початкова освіта. Шкільний світ. – 2009. – №43. – С. 6-8.
2. Лапіна Г.О. Формування мотивації навчання молодших школярів / Г.О. Лапіна // Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 25. – С.2-25.
3. Шушора Л. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів як вимога сьогодення / Л.Шушора // Рідна школа. – 2003. – № 2. – С. 11-13.